
Ateneu Barcelonès

TERTÚLIA DITIRÀMBICA
sobre TEMES HUMANS.

FILOSOFIA CASUAL
a partir de PEL·LÍCULES,
GRAFISMES o
DISPARADORS ESTRANYS.

TEMA 3: BELLESA I GRATUÏTAT

De la mà de Sam Mendes 'American beauty'
(1999)

Xavier Cabús

Més o menys alhora que va estrenar-se 'American beauty'—durant el darrer any del segle XX— jo havia patit una lesió a les cames que em va obligar a passar varies setmanes confinat dins del meu pis, dedicat a la lectura i a contemplar parets. Vull explicar una anècdota que ve al cas de la pel·lícula:

El primer cop que vaig tornar a sortir al carrer, encara convalescent de les ferides, m'arrossegava amb crosses; transitar amb crosses cansa. Retornant cap a casa, esgotat, em vaig asseure a reposar una estona en el graó d'un portal en un vial estret —l'episodi que narro vol donar raó de perquè quan, poc temps després, vaig anar a veure la pel·lícula, aquesta va actuar com una revelació en mi.

M'estava en el portal, mandrejant, mentre queia la tarda; des del meu lloc estant no tenia cap perspectiva: només la cua i el morro frec a frec de dos utilitaris aparcats arran de voravia, polsejats, muts i anodins; hora grisenca del capvespre, paisatge insignificant. Algú va decidir llavors d'encendre els fanals del carrer:

La llum!

La línia de llambordes definint la vorera i el blau confús i el blanc brutejat de la xapa dels cotxes tot d'una se'm van fer aparents. Inesperadament, en aquella llambregada vaig sentir que em penetrava *la bellesa*: un sentiment punyent sense un fonament sòlid; la nua existència de cop il·luminada; un halo de llum. El cor va accelerar-se'm. Belleza perquè sí, no ho puc descriure; la reaparició del món (tal com, m'imagino, devia veure's el carrer Entença als ulls d'un pres alliberat de la Modelo després d'uns quants anys d'estar-s'hi). Un simple sentiment endogen —propiciat pels dies passats en captiveri— buscant objecte en què expressar-se: l'amor, així és; la predisposició a re-posar els ulls en algun ésser, sovint en el primer a l'abast. Déu ser per això que diuen que l'amor és cec: perquè depèn només d'una llum interior. Així vaig descobrir com la bellesa, de fet, és una hormona.

Poc temps després, recuperat i al cinema, *American beauty* em va fer revenir la

sensació descrita, la qual, de tan recent, va ser reconeguda de seguida.

[Si no recordeu pel títol aquesta pel·lícula, potser en recordareu el cartell on una preciosa adolescent (Mena Suvari) emergeix tota nua d'un tapís de roses roges, bo i fent un posat com de crucifixió lasciva; també es va fer famosa perquè va guanyar un munt d'Òscars, aquest cop merescuts].

El seu tema és aquest: des d'una trama coral en la que interactuen munió de personatges, tots ells en certa forma solipsistes —la trama no és per a mi el més interessant; i en tot cas en les dues altres crítiques que acompanyen a aquesta ja se'n fa un bon resum—, el tema és una indagació de la bellesa, i del desig; és Eros: d'una banda pel que fa a les dificultats dels personatges en acceptar-se a sí mateixos tal com són —no se senten íntimament prou formosos, però en canvi cobegen intensament la bellesa els uns dels altres—; d'una altra, per la reflexió versàtil a l'entorn de la bellesa en sí; des del mateix títol —que fa referència al nom d'una rosa d'hivernacle, símbol d'una beutat artificialosa i preciosista—, fins a la filmació d'una bossa de plàstic de supermercat onejant en el vent, on la boniquesa s'incardina en l'objecte més vulgar: pel·lícula dins la pel·lícula, que opera com la interrogació enviada a l'espectador per un adolescent filòsof —Wes Bentley, encarnant Ricky, un savi incipient que és qui inocula el verí de la filosofia, acompanyada de marihuana, en el burgés insatisfet que representa Kevin Spacey i en la seva filla (Thora Birch, la Jane del film), la qual abans de caure sota l'escrutini de la càmera-poeta d'en Ricky omplia d'esperança la seva existència a penes estalviant per fer-se una mamoplàstia—. La bellesa com un *eros*.

Adjunto, per a contraposar amb els meus punts de vista, les dues crítiques —de signe

més aviat contrari l'una amb l'altra—: '*En el fango de la clase media*', de Dolores Sarto vs '*Con ella llegó el escándalo*' d'Alicia Avilés Pozo.

https://issuu.com/profedefilosofia/docs/american_20beauty

Us deia que el tema de la pel·lícula és l'eros. Deixeu-me apuntar la meua perplexitat primera davant les dues dones crítiques: ni Dolores Sarto ni Alicia Avilés Pozo destaquen un sol borrall del que és de fet l'essencial de la cinta: la reflexió que hi ha, gairebé platònica, a l'entorn del desig. La bellesa com a producte de la pulsio eròtica.

[Tot un tractat de filosofia que es resumeix en l'escena central en què l'Àngela atansa inesperadament la mà per tocar en Lester, davant la nevera on hi ha la cervesa —i aquesta escena és projecta a càmera lenta tres vegades seguides—, i en Lester comença a escopir els seus pètals de rosa, literalment, vomitant la bellesa que li neix des de dintre, la qual dota de sentit una vida sencera].

I no perquè, com conclou Sarto, *la belleza no está en ningún sitio porque está en todas partes*; ben al contrari, la moral que traspua el film és ben bé que la bellesa és a un sol lloc, i que la beutat és una hormona: que només és a dins nostre.

D'aquestes contradiccions beurà el nostre debat. Tema complex: **Què és la bellesa? Eros, on rau?**